

VÁLASZ

REMÉNYFY LÁSZLÓ HOZZÁSZÓLÁSÁRA

A 23/1971. (MÉM É. 31.) MÉM számú utasítás rendelkezik a hosszúléjartatú vadgazdálkodási tervek (üzemtervek) készítéséről.

Az üzemterv célja, hogy az adott területen a mező- és erdőgazdálkodással összhangban a természetes vadeltartóképeségnek megfelelően biztosítsa a vadállomány szakszerű életfeltételeit. Nyilvánvaló, hogy abban az esetben, ha a területen levő vadlétszám meghaladja a vadeltartóképeség szerinti mennyiséget, az összhang nem lehet megfelelő és a vadállomány szakszerű életfeltételei nem biztosítottak. Ennek pedig mind az erdő, mind a vadállomány minősége csak kárát vallhatja.

Az üzemterv meghatározza a természetes vadeltartóképeség figyelembevételével fenntartható vadlétszámot.

A fenti utasítás előírja, hogy a vadgazdálkodás és a mező- illetve erdőgazdálkodás összhangjának biztosítása céljából a vadászterületen minél előbb el kell érni az üzemtervben megállapított optimális vadmennyiséget.

Természetes, hogy azt az üzemtervet, amelynek alapadatai nem megfelelőek, felül kell vizsgálni és a felülvizsgálat eredményétől függően a tervleírásokat is módosítani kell.

A vadgazdálkodási üzemtervek csak akkor szolgálhatják az erdő- és vadgazdálkodás érdekeit, ha azok a tényleges vadlétszám figyelembevételével készülnek.

A mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter 48368/1979. számú határozatával — meghatározott vadászterületen — a vadgazdálkodási üzemtervek készítését is az Erdőrendezési Szolgálat feladatává tette. Az erdőgazdálkodási üzemtervekhez hasonlóan a vadgazdálkodási üzemtervek adatait is szeretnénk minél pontosabbá, megbízhatóbbá tenni. Az új, illetve megújításra kerülő üzemterveknek a tényleges vadlétszámon alapuló adatokat kell tartalmazniuk, mert csak ezek alapján írhatók elő azok az erdő- és vadgazdálkodás közös érdekeit szolgáló tervszámok, melyeket mind a fenti cikk írója, mind pedig a hozzászóló is igényel.

Az indokolatlan vadkár megszüntetése érdekében egyet kell érteni azzal, hogy a fenntarthatónál nagyobb létszámú vadállomány miatti károk következményei a vadgazdálkodásért felelőseket terheljék.

A cikk őszinte hangvételét egyébként csak meglepéssel lehet fogadni.

Horváth István

(Folytatás a 312. oldalról)

oldalú hasznosítása, a jóléti erdőgazdálkodás koncepciója, ennek területi és költségvetésének, az erdő területi fejlesztése stb.

Figyelemreméltóak a jóléti (kiránduló) erdőkre fordított költségek. A tanulmányból megtudhatjuk, hogy a közvetlen városkörnyéki erdőket figyelmen kívül hagyva, 1,7 millió hektárnyi, ilyen célra berendezett állami erdő átlagában a beruházások 100 frankot, a közvetlen fenntartás évi 5 frankot tesz ki hektáronként. A közvetett többlet költségek (személyzet, költségesebb erdőművelési és fahasználati módok) a közvetlen fenntartási költségeket további 50—100%-kal növelik. Ugyanezek a ráfordítások a Párizs-környéki erdőkből 6000 frankra, ill. évi 600 frankra emelkednek. Az állami kezelésben levő jóléti erdőkre 1976-ban 500 millió frankon felül költöttek.

Ref.: dr. Tóth B.

Az ŐSA 705/260 típusú processzort a zólyomi Erdészeti Kutató Intézet Műszaki Főosztálya előzetes üzemi vizsgálat keretében értékelte. A vizsgálatokat a Cerny Balog erdészeti üzemben (Besztercebányai Erdőgazdaság) luc. és jegenyefenyő állományokban, hegyvidéki viszonyok mellett, szél- és hőtörés következtében keletkezett anyag felkészítése (gallyazása, darabolása) során végezték.

A gép erdei út mellé közelített teljesfák felkészítését végezte. A hótakaró vastagsága 5—40 cm, a fák mellmagassági átmérője 13—52 cm, az oldalágak toátmérése 0,5—6,5 cm között váltakozott. A vizsgálati időszak során a processzor 224 munkaóra alatt (27 munkanap) 209 üzemórát dolgozott, munkateljesítménye 1172 m³-t ért el. A választékokat 8, 5, 4 és 2 méteres, esetenként 1 méteres hosszban termelték.

A gép munkateljesítményének meghatározására tájékoztató jelleggel időelemzést végeztek, s vizsgálták azt is, hogy miképp befolyásolja a gépkezelők felkészültsége, begyakoroltsága az óránként elérhető teljesítményt. A vizsgálatokat svéd és osztrák oktatókkal (gépkezelőkkel), valamint kevésbé gyakorlott, de betanított szlovák gépkezelővel végezték. A munkateljesítményeket befolyásoló átlagtörzs-térfogat alakulása a fenti sorrendben: 0,66, 0,96 és 0,86 m³, ennek megfelelően a hasznos órára eső teljesítmény a következőképp alakult: 54,5, 58,8 és 34,3 m³. A teljesítményt befolyásoló tényezőket figyelembe véve megállapítható, hogy a svéd és osztrák gépkezelő elért teljesítménye közel azonos, ettől jelentősen elmarad a szlovák gépkezelő. A nagyteljesítményű fahasználati gépekkel elért üzemi teljesítményt nagymértékben befolyásolja a gépkezelők kellő és alapos felkészítése, valamint a megfelelő begyakoroltság. A vizsgálatok azt igazolták, hogy a feltételezett 100—140 m³-es műszakteljesítmény még 0,5 nagyságú időkihasználási tényező esetén is elérhető.

Különös figyelmet fordítottak a darabolás során elérhető méretpontosságra, ugyanis a processzor — szerkezeti kialakításánál fogva — a darabolás során keletkező választékok hosszát nem stabil ütközőkkel szabályozza. A gyártó cég szerint elérhető méretpontosság $\pm 1\%$. A vonatkozó csehszlovák szabványok szerint ez a méretpontosság (automatikus választékolás mellett) csupán a rostfa és a sarangolt iparifa esetében elegendő, amennyiben ezeket nem 1 m-es hosszban termelik.

A méretpontosság vizsgálata során az eredmények értékelését a matematikai-statisztikai módszerek felhasználásával végezték. Megállapították, hogy a gépkezelő begyakoroltságának fokozásával, a helyi adottságok (fafaj alakja, ágasság, méretpontossági követelmények) megszokásával a darabolási pontosság fokozható, de a negatív méreteltérések nem küszöbölhetők ki, ami az ipari fenyőrönk esetében nem engedhető meg.

A méretpontosságot befolyásoló tényezők között különös figyelmet fordítottak a fa vastagságának hatására. Megállapították, hogy közvetlen összefüggés áll fenn a fa vastagság és a termelt választékok hossz méret pontossága között. Kellő begyakoroltsággal rendelkező gépkezelő esetében 1 cm-es hossz méret eltérést 12 cm-es vastagságváltozás eredményezett, kevés gyakorlattal rendelkező dolgozónál már 4 cm-es vastagságváltozás is 1 cm-es hossz méret pontatlanságot okoz.

A közvetlen költségek — munkabér, üzem- és kenőanyag, leírás, karbantartás és javítás — alapján napi 1, 1,5 és két műszakos munkarendre vonatkozóan, különböző napi teljesítmények figyelembevételével meghatározták a termelési közvetlen költségek (korona/m³) alakulását, majd ezt a motorfűrészes gallyazás-darabolás fajlagos termelési költségével hasonlították össze. Megállapították, hogy a processzor gazdaságos alkalmazásához szükséges napi teljesítmény egy műszakos munkarendben 136 m³, 1,5 műszak (12 óra) mellett 142 m³ és két műszakos üzemeltetés esetén 150 m³, amikor az 1 m³-re eső közvetlen termelési költség nem haladja meg a motorfűrészes munka fajlagos költségét.

A vizsgálatok tapasztalatai alapján ez a munkateljesítmény a munkahelyek megfelelő előkészítésével és jó munkaszervezéssel hegyvidéki viszonyok mellett elérhető.

(LESNICKÁ PRÁCE 1979. 1. Ref.: Madai G.)

*

A munka minőségi követelményei előtérbe léptek az NDK-ban a gépesített fakitermelő munkacapatok alkalmazásának terjedésével. A két, látszólag különböző érdekeltégű munkavégrehajtó között könnyen ellentétekre adna lehetőséget ha nem szabályoznák mind a fakitermelés, mind az erdőművelés minőségi feltételeit. Ennek érdekében pl. a Wermsdorf-i Állami Erdőgazdaságban már két évvel ezelőtt részletes munkautasítást dolgoztak ki, amelyben részletesen rögzítették a különböző munkák minőségi mutatóit. A szabályozás értelmében a kerületvezető erdésznek

a véghasználatra előirányzott területet négy héttel a munkák megkezdése előtt jegyzőkönyvileg kell átadnia a kitermelő munkacsapat vezetőjének. Az átadáskor a határok jól láthatóan jelöltek kell legyenek, a lombos aljnöveget 10 cm, a fenyőst 7 cm mellmagassági átmérőig el kell távolítani. A vágáslapnak vízszintesnek, a tuskónak legfeljebb 5 cm magasnak kell lennie. A kitermelt anyagnak halmokba összegyűjtve, vagy sávokba rakva kell a területen lennie. Az átadáskor kell a munka megkezdésének pontos idejét meghatározni és addig az előkészítés esetleges hiányosságait bepótolni. Az elvégzett véghasználat után a közelítést 14 napon belül be kell fejezni és a kész vágást a kerületvezetőnek ugyancsak jegyzőkönyvileg átadni. A jegyzőkönyvben kitérnek a kitermelés minőségi mutatóira is: tuskómagasság legfeljebb a vágáslap 20%-ának mértékéig, az értékesíthető fának maradéktalan felkészítése, utak és árkok megtisztítása a vágáshulladéktól, a közelítés teljes elvégzése, a nagyobb hulladék megfelelő összedarabolása stb. Az erdészetvezető és a központi szolgálat valamennyi mutató betartását menet közben szigorúan ellenőrizi és így pótmunkára általában nem kerül sor. Hasonló mutatók vonatkoznak természetesen az erdőművelésre, a nevelésre is.

(SOZ. FORSTWIRTSCHAFT 1979. 1. Ref.: Jérôme R.)

*

Fenyőcsemetetermesztés kapcsán végzett vegyszeres gyomirtási vizsgálatok eredményeiről olvashatunk a Revue Forestière Française 1978. évi 3. számában H. Frochet tanulmányában. Közvetlenül erdőszegélyhez csatlakozó, vágásterületen létesített csemetekertben kiiskolázott egyéves luc-, duglász-, erdei- és vörösfenyő csemetéket kezelt a kiiskolázást közvetlen követően, március hóban. A talaj kissé durva homokos, csekély agyag- és szervesanyag-tartalommal, nagy áteresztőképességgel. Ilyenformán a talajba juttatott vegyszerek gyors mélybe hatolási lehetősége az esetleges fitotoxikus hatás érvényesülésének a veszélye fokozott mértékű. Ezt a szárazság miatt szükségessé vált rendszeres öntözések is elősegítették a kísérlet évében. Mindent egybevetve a kísérlet során a fitotoxikus veszélyeztetés kockázata maximális volt. 13 féle aktív gyomirtó szert ill. ezek kombinációit alkalmazták, mint dalapon, neburon, dilobenil, chlorthiamide, atrazine, simazine, 2,4-D Amine, paraquat+diuron asulame, Velpar; granulált, ill. vízben oldott formában. A négyismétléses kísérleti sorba kapával gyomtalanított, valamint mindenféle (vegyszeres vagy mechanikai) gyomirtást nélkülöző parcellákat is illesztettek. A kezelés idején csupán a vörösfenyő rügyei voltak már megduzzadva, a többi fenyőnél a rügyek nem mozdultak. A fitotoxicitás megfigyelését a kezelés évében április elejétől október közepéig folyamatosan végezték, a gyomosodási állapotot június végén és október közepén rögzítették.

A kisadagú (4000 g/ha), granulált dalapon, a neburon és a 2,4-D Amine vegyszerek semmiféle fitotoxikus hatást nem eredményeztek. (A szerző a neburonnal kapcsolatban megjegyzi, hogy ezzel a gyomirtó szerrel már jó eredményt értek el a nyárdugványozások kezelésénél). A vörösfenyőt — az asulame kivételével — valamennyi többi gyomirtó szer, ill. ezek kombinációi károsították. A triazintartalmú szerek, továbbá az asulame és a dichlobenil egyértelműen semmiféle fitotoxikus hatást nem mutattak az erdeifenyőnél; a lucnál és a duglásznál nem lehetett ilyen egyértelmű megállapítást tenni velük kapcsolatban. A chlorthiamide, a nagyadagú (4000 g/ha) vízben oldott dalapon, a paraquat+diuron és a Velpar hatóanyagtartalmú gyomirtó szerek fitotoxikus hatása általában erőteljes volt, különösképpen a vörösfenyőnél.

A gyomirtás eredményességét illetően a Velparos kezelésnél a terület még októberben is teljesen gyommentes volt, de az atrazine, paraquat+diuron és a chlorthiamide szerek után is 20% alatt maradt a gyomborítás aránya a tenyésztési időszak végén. A kétszikű gyomok ellen 1000 g/ha hatóanyag mennyiségben a 2,4-D Amine szer kellően hatásos. Minthogy e szerek fitotoxikus hatása nincs, a granulált dalapponnal kombinálva, a rügyfakadás előtt egymást követő két kezelésben való alkalmazását tartja a szerző a kockázatmentesen javasolható hatékony gyomirtó megoldásnak. A Velpar elnevezésű új herbicidnél figyelemreméltó az egész tenyésztési időszakban érvényesülő teljes gyomirtó hatás. Az a körülmény, hogy a kísérletben a meglehetősen nagy adag (2700 g/ha) mellett is az erdeifenyő csemeték csupán 50%-ánál mutatkoztak fitotoxikus hatás, azt a reményt kelti, hogy további kísérletekkel feltárható a megfelelő szelektív hatás (talán 1000—2000 g/ha dózishatárok között).

(*Rev.*: Dr. Tóth B.)